

تک اثر

دستخط منسوب به امام علی(ع)

موزه آستان قدس رضوی با ۱۷هزار نسخه خطی، عنوان بزرگ‌ترین گنجینه نسخه‌های خطی جهان را یدک می‌کشد. موزه مرکزی، موزه فرش، موزه قرآن و نفایس و موزه مردم‌شناسی مجموعه موزه‌های آستان قدس رضوی را در جوار حرم رضوی تشکیل داده‌اند. قرآن نفیسی که خط‌نوشته آن منسوب به امام علی(ع) است، یکی از مهم‌ترین آثار گنجینه آستان قدس رضوی در مشهد به شمار می‌رود. این نسخه از قرآن به خط کوفی، ۱۶ سطری و روی پوست کتابت شده که در دوره شاه عباس صفوی وقف حرم امام رضا(ع) شده و وقف‌نامه آن توسط شیخ بهایی در پشت برگ اول نسخه‌نوشته شده‌است.

در گنجینه آستان قدس رضوی بیش از ۱۰۰ جلد قرآن از قرن اول تا سوم هجری قمری وجود دارد و پنج نسخه از این کتاب‌ها، منسوب به دستخط هشت تن از ائمه(ع) هستند. □



پیشنهاد

بازارچه ۴۰۰ساله عودلاجان

شمال خیابان ۱۵خرداد، چند قدمی مانده به پامنار، بازارچه آرام ودنج «عودلاجان» به چشم می‌خورد، یکی از قدیمی‌ترین بازارچه‌های تهران که چند سالی است مرمت‌شده و مغازه‌ها با ظاهری پوست انداخته در آن کار خود را شروع کرده‌اند. دیگر خبری از کارگاه‌های خم‌کاری و برش‌کاری در این بازارچه نیست و در عوض مغازه‌های فیروزه‌ای، لاجوردی و لاک‌رنگ صنایع دستی، بازارچه را جان تازه‌ای داده‌اند. حضور کافه و رستوران غذاهای ایرانی در این بازارچه، فرصت خوبی را برای حضور گردشگران در عودلاجان فراهم کرده است. بازارچه عودلاجان یکی از قدیمی‌ترین گذرها و بازارچه‌های شهر تهران است.

دیوارهای آجری

دیوارهای آجری‌کاری شده و درهای چوبی مغازه‌های بازارچه عودلاجان، نمای بازارچه‌های قدیمی تهران را مهمان ذهن‌ها می‌کنند. میان بازارچه، طاق بزرگی با آجرهای قدیمی به چشم می‌خورد که به گفته کسبه، همان طاق قدیمی بازارچه است و تنها باقیمانده سقف بازارچه قدیمی. تردد خودروها و موتورسیکلت‌های کفیوش سنگی بازارچه ممنوع است و همین موضوع فرصت خوبی را برای قدم‌زدن در بازارچه سنتی عودلاجان فراهم کرده‌است. پارچه‌های ترمه، ظروف میناکاری‌شده، قلمکارها و تابلوهای خاتم‌کاری‌شده از پشت وپترین مغازه‌ها خودنمایی می‌کنند. خبری از شلوغی و رفت‌وآمد خیابان ۱۵خرداد نیست و تک‌وتوک مشتری‌ها در گذر بازارچه قدم می‌زنند. ابتدای گذر بازارچه مسقف است و بازسازی‌شده، اما این بازار در میانه مسیر به کالبد قدیمی و فرسوده خود برمی‌گردد و خبری هم از سقف بازارچه در برخی نقاط مسیر نیست.

محله عودلاجان از محلات قدیمی و اولیه شکل‌گرفته در قریه تهران است و قدمت آن به بیش از ۴۰۰ سال می‌رسد. ردی از این قدمت را می‌توان در معماری بازارچه عودلاجان به چشم دید.

بازارچه پوست‌انداخته

تا پیش از آغاز مرمت بازارچه تا سال ۱۳۹۱ کارگاه‌های خم‌کاری و برش‌کاری این بازار را غرق کرده بودند. سال ۹۱ پروژه مرمت این بازارچه کلید خورد و اولین تولیدکنندگان صنایع دستی کار خود را در این بازارچه آغاز کردند. یکی از جذابیت‌های بازارچه عودلاجان در بخش مرمت‌شده، استفاده از کرکره‌های چوبی است که مثل گذشته‌های دور تهران، به جای بالا رفتن یا باز و بسته شدن مثل پنجره، باید از مقابل ویتترین برداشته شده و کنار مغازه گذاشته شوند. با تعطیلی مغازه هم این درهای بزرگ چوبی دوباره مقابل ویتترین‌ها جا می‌گیرند و نشان از غیبت صاحب مغازه و بسته‌بودن آن دارند.

بازارچه عودلاجان کافه و رستوران سنتی هم کم ندارد و با گذر در این بازارچه می‌توانید دلی هم از عزا دریاورید. در دوره قاجار تعداد زیادی از کسبه این بازارچه و ساکنان محله عودلاجان را کلیمیان تشکیل می‌دادند. عودلاجان از ابتدای شکل‌گیری محله‌ای خوش‌نشین بود و افراد متمول و ثروتمندی در آن سکونت داشتند، به همین دلیل هم در گذر از بازارچه عودلاجان، به سمت هر کوچه‌ای بروید با خانه‌های قدیمی بزرگی مواجه می‌شوید که آثاری از معماری پرمطمراق اعیان دوره قاجار در آن به چشم می‌خورد.

روی سقف بازارچه عودلاجان، درست در مرکز هر طاق گنبدی‌شکل، حفره‌هایی برای استفاده از نور خورشید تعبیه شده، برای همین با گذر از این بازارچه هنگام روز، ستون‌های نور را می‌بینید که روی زمین سنگفرش‌شده بازارچه فرود می‌آید و رقص غبار در این ستون‌ها، ظاهر رازآلودی به بازارچه می‌بخشد.
ممنوعیت ساخت‌وساز در بافت تاریخی بازارچه عودلاجان تا حدودی سبب شده این محله همچنان شکل‌وشمایلی از گذشته را با خود به همراه داشته باشد. □



وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی از نخستین قدم‌ها برای توسعه گردشگری در ایران خبر داد

پیشنهاد لغوروادید۶۸کشور

□ [مرضیه موسوی] پای درددل فعالان حوزه گردشگری که بنشینید، از ظرفیت‌های بی‌شمار انواع گردشگری در ایران می‌گویند، درحالی که فرصت‌های زیادی برای استفاده از این ظرفیت‌ها پیش‌رویشان نمی‌بینند. پیچ‌وخم‌های صدور روادید برای گردشگران خارجی، یکی از مهم‌ترین و اولین مشکلات پیش‌روی گردشگرانی است که می‌خواهند ایران را به تماشا بنشینند، به‌طوری که حتی صدور ویزا برای گردشگران برخی کشورهای اروپایی و آمریکایی ماه‌ها زمان می‌برد. وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در هفته گردشگری، خبر از برداشتن اولین گام‌های دولت برای جان بخشیدن به صنعت گردشگری در ایران خبر داد و گفت: «برای توسعه گردشگری در ایران، روادید برخی از کشورها با اولویت کشورهای همسایه، در دستور کار دولت قرار گرفته است.»

در کنار سهولت و سرعت بخشیدن به صدور ویزا برای گردشگران خارجی، این

روزها صحبت از لغوروادید ۶۸ کشور برای سفر به ایران به گوش می‌رسد، خبری که برای فعالان حوزه گردشگری نوید رونق در این حوزه به شمار می‌رود. به گفته وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کشور، نهایی‌شدن این اقدام منوط به هماهنگی با بسیاری از نهادهای کشور از جمله قوه قضاییه و سایر قواست، چراکه در زمینه لغوروادید، موانع قانونی مختلفی وجود دارد که باید برطرف شود. عزت‌الله ضرغامی در این‌باره گفت: «مسائلی که برای گردشگری در ابتدای فعالیت اعلام کردیم هر چه جلوتر می‌رود، پیچیده‌تر و متکثرتر می‌شود. در جلسه‌ای که با رئیس قوه قضاییه داشتیم، برخی از موضوعات را مطرح کردیم. قبلاً از آیت‌الله‌ا‌هی‌ا‌خواستیم که برخی از مدیران وزارتخانه ما نزد او بروند و مسائل‌شان را مطرح کنند، اما ایشان گفتند که من نزد شما می‌آیم و از موزه ملی هم بازدید می‌کنم. ما مجموعه‌ای از مشکلات گردشگری را که به دستگاه‌های نظارتی مربوط می‌شود، با صراحت با او مطرح کردیم. نکاتی که رئیس قوه قضاییه گفت استثنایی بود، همچنین برخی از مشکلات در سطح ملی با مجموعه‌های مداخله‌گر و با همکاری دستگاه‌ها برطرف می‌شود.»

او درباره لغو روادید برخی از کشورها گفت: «با پیگیری‌های مستمر در حال لغو روادید با کشورهای همسایه و گروه پنج‌گانه هستیم و با همکاری وزارت امور خارجه روز به روز تسهیلات بیشتری برای گردشگری فراهم می‌شود.»

ورود به ایران هموار می‌شود

علی‌اصغر شالباقان، معاون گردشگری وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ایران، توضیحات بیشتری درباره طرح تسهیل ورود گردشگران خارجی داد: «طرحی را تحت‌عنوان تسهیل ورود گردشگران خارجی در سه محور انجام دادیم. مورد نخست این طرح تسهیل تردد گردشگران خارجی از طریق لغو روادید است. لغو روادید کشور عراق و روسیه و قرار گرفتن ایران در فهرست ۲۰ کشور مورد تأیید کشور چین اجرا شده است. در کشور روسیه لغو روادید گروه‌های ۵ تا ۵۰ نفره صورت گرفته است و نخستین گروه روسی دوشنبه هفته گذشته وارد کشور شدند که این موضوع منوط بر آن است که از طریق آژانس‌های مسافرتی مورد تأیید بین دو کشور انجام گیرد.»

معاون گردشگری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ایران ادامه داد: «لغو روادید ۶۸ کشور دیگر پیشنهاد داده شده تا در وزارت امور خارجه و سایر نهادهای بررسی شود و قطعاً پس از بررسی فرآیندها، تعداد کشورها در زمینه لغو روادید افزایش می‌یابد. محور دوم تسهیل تردد گردشگران خارجی با خودرو شخصی است که طی چند روز گذشته به‌صورت نمادین از کشور عراق اجرایی شد و کشورهای دیگری هم به این طرح اضافه خواهند شد تا از طریق گرجستان و ارمنستان بتوانند وارد کشور شوند.»

کشف قدیمی‌ترین کفش‌های اروپا

قدیمی‌ترین کفش‌های اروپا بین مجموعه اشیای کشف‌شده در غار خفاش‌ها واقع در اسپانیا پیدا شدند.

دانشمندان در اسپانیا تأیید کردند صندل‌هایی که حدود ۱۵۰ سال پیش در یک غار کشف شده بودند، در حقیقت قدیمی‌ترین پاپوش‌هایی محسوب می‌شوند که تاکنون در اروپا شناسایی شده‌اند.

این اشیا در ابتدا، در حوالی ۱۸۵۰ میلادی از غار باستانی به نام «Cueva de los Murciélagos» کشف شدند که نخستین بار برای استخراج کود خفاش و مواد معدنی کاوش شد. در آن زمان، با حرکت کارگران به سمت مناطق عمیق غار، آنها با محوطه‌ای شامل اجساد مومیایی‌شده و چندین شی چوبی و بافته‌شده مواجه شدند. با اینکه کارگران هنگام ورود به این محوطه بسیاری از اشیا را جابه‌جا کردند و از بین بردند، اما باستان‌شناسان موفق شدند برخی از اشیای به‌جامانده را کشف کنند.

به گفته نویسندگان، تحقیقی که نتایج آن در مجله «Science Advances» منتشر شده، نقش استثنایی این آثار باستانی در درک زندگی و فناوری اروپای دوران نوسنگی تقریباً دو قرن پس از کشف آنها در حال آشکار شدن است.

محققان در بخشی از این مقاله نوشتند: «صندل‌ها، سبدها و مصنوعات چوبی با

فرصت‌سوزی را متوقف کنید

طرح تسهیل ورود گردشگران خارجی به ایران، بخشی از نگرانی‌های فعالان صنعت گردشگری در ایران را برطرف می‌کند، اما غفلت در این زمینه طی سالیان گذشته، باعث فرصت‌سوزی برای جذب گردشگران هم شده است. «احد عظیم‌زاده»، رئیس کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی ایران، در این باره اعلام کرد: «به دلیل فراهم‌نبودن زیرساخت‌های بخش گردشگری در کشور، به سرعت در حال از دست دادن فرصت‌های جذب گردشگر و عقب‌ماندن از کشورهای منطقه هستیم. متأسفانه ایرلین مناسب، مجتمع‌های بین‌راهی آبرومند، هتل‌های درخور توریست، اتوبوس‌های کولردار و... به اندازه کافی نداریم. در این شرایط هر اندازه مسئولان دولتی و بخش خصوصی برای جذب گردشگر تلاش کنند، فایده‌ای نخواهد داشت، چون اساساً شرایط پذیرش گردشگر در کشور فراهم نیست.»

عظیم‌زاده به آینده نه‌چندان دور امیدوار است و بهبود شرایط کنونی در حوزه گردشگری را منوط به همراهی بخش خصوصی و دولت دانست. او گفت: «اگر دولت با بخش خصوصی همراهی کند، این توان را داریم که در مدت دو سال مشکلات این بخش را حل کنیم. هر گردشگر خارجی معادل ۱۰۰ بشکه نفت برای کشور ارزآوری دارد. ما ابتدا باید موج مهاجرت از ایران را متوقف کنیم و بعد به فکر جذب توریست بیشتر باشیم. به جای اینکه به دنبال سرمایه‌از خارج برویم، اول باید از خروج سرمایه جلوگیری کنیم.» اصلاح اقتصاد و بهبود روابط بین‌المللی، از پیشنهادهای رئیس کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی ایران برای گسترش و توسعه صنعت گردشگری در ایران بود.

طرح‌هایی برای جذب سرمایه

اتفاق‌های مهم دیگری این روزها در صنعت گردشگری در حال وقوع هستند که می‌توانند محرکی برای توسعه چرخ صنعت گردشگری باشند. طبق برنامه هفتم توسعه، واردات خودروهای گردشگری و تجهیزات هتلی برای نخستین بار از حقوق گمرکی و سود بازرگانی معاف شدند. برطرف‌کردن تداخل صنفی در برخی امور مربوط به فعالان گردشگری، هم‌افزایی وزارتخانه‌ها برای حل مشکلات پیش‌روی این صنعت، راه‌اندازی ایرلاین‌های تازه و به‌روزرکدن ناوگان حمل‌ونقل هوایی و حمایت از فعالان عرصه گردشگری از دیگر مطالباتی است که این فعالان دنبال می‌کنند تا بتوانند زمینه را برای ورود و حضور گردشگران و ارزآوری بیشتر فراهم کنند.

طبق اعلام اداره کل سرمایه‌گذاری، زیرساخت و مناطق نمونه گردشگری وزارت میراث فرهنگی، در حال حاضر ۲۵۸۰ پروژه گردشگری در دست‌احداث در کشور وجود دارد و این پروژه‌ها به ۳۶۰ هزار میلیارد تومان سرمایه نیاز دارند. وزارتخانه میراث فرهنگی و گردشگری برای حل مشکل تأمین منابع راه‌اندازی پروژه‌ها، از شناسایی و طراحی ۱۴۰ بسته سرمایه‌گذاری در زمینه جاذبه‌های گردشگری خبر داده که به‌زودی معرفی می‌شوند. □

گاه‌شماری‌های نوسنگی نمونه منحصربه‌فردی از مصنوعات ارگانیک به شمار می‌روند که در سایر محوطه‌های باستان‌شناسی جوامع کشاورزان اولیه پیدا نشده‌اند.» از جمله موارد قابل توجه بین این اشیای تاریخی می‌توان به تعدادی صندل اشاره کرد که محققان قدمت دو مورد از آنها را بیش از ۶هزار سال قبل تعیین کرده‌اند. با این حال، قدمت قدیمی‌ترین شنی که بین این مجموعه آثار باستانی کشف شده است به حدود ۹هزار سال پیش می‌رسد. محققان علت سالم باقی‌ماندن این اشیای پس از گذشت این مدت زمان طولانی را فقدان رطوبت و شرایط آب‌وهوایی پیرامون آنها عنوان کرده‌اند. □

